

Forord

Formålet med denne boka er å beskrive og analysere veiledningssamtaler i praksisundervisningen ved lærerutdanningen. Veiledningssamtalene behandles i boka som et karakteristisk fenomen med en lang historie i norsk lærerutdanning. Med utgangspunkt i sytten veiledningssamtaler undersøker jeg også hva som er det teoretiske grunnlaget for lærernes praksisutdanning. Deler av dette stoffet er behandlet i min doktorgradsavhandling *Veiledningsritualet* (Jensen, 2016b). Denne boka representerer en videreføring av dette arbeidet.

Et funn ved veiledningssamtalene jeg har undersøkt, er at de i større og mindre grad fremstår som rituelle. Jeg betegner rituell veiledning som veiledning som er mer opptatt av form enn innhold, og veiledning der denne kommunikasjonens form styres av en terapeutisk retorikk og logikk.

I arbeidet med både analysene og i arbeidet med selve boka, så har jeg vært inspirert av en dialektisk logikk (Kant, 1781/2005). Det vil si at jeg drøfter og vurderer meg frem til forklaringsmodellene. For Kant representerer syntesen en fremforhandlet mellomposisjon mellom dogmatikk og skeptisisme. For Aristoteles (384–322 f.Kr.) kan denne middelveien uttrykkes ved å motsette seg allment vedtatte sannheter.

Allmenndidaktikken fungerer som et fundament i denne boka. Bernstein (1966; 2000, 2001b, 2001a, 2004; 1974) og hans omfattende arbeid om pedagogiske sosialiseringprosesser gir meg de viktigste teoretiske begrepene. Foucaults (1998, 1999) diskurs- og ritualbegrep har også vært viktig, liksom Douglas (1996, 1997) og hennes arbeider om ritualer og kosmologier. Utgangspunktet for disse begrepene og perspektivene er Durkheim (1961, 2000, 2001) og hans arbeider om hvordan det sosiale og det tilsynelatende naturlige, innvier oss i solidariske og kollektive bevisstheter i samfunnet.

Jeg vil takke Andreas Aase for å støtte initiativet til denne boka og Gjert Langfeldt for faglig hjelp og gode råd. Takk også til Fakultet for humaniora og pedagogikk ved Universitetet i Agder for økonomisk støtte, og

takk til Institutt for pedagogikk for å legge til rette for arbeidet med boka. Til slutt vil jeg takke min far Bjarne Jensen for kritisk gjennomlesning, begrepsmessige disposisjoner og diskusjoner.

Denne boka dediserer jeg til mine kjære Una og Eira. Kanskje kan den være et lite bidrag til å forstå at god veiledning, slik som livet, ikke er statisk. Odysseene gjennom utdanning og i livet kan være både større og mindre, og ikke minst noe annet enn det det først fremstår som. Reiser på havet har vært brukt som et romantisk bilde på hva veiledning er. Veiledning, livet, og i hvert fall havet; noen ganger er det langsomt, andre ganger opprørt. Det er syklisk, det er både og, men det er aldri verken eller.

Fantholmen, april 2019
Andreas Reier Jensen